

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē
॥ *saptacatvāriṃśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ saptacatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

sītayā rāvaṇāya patyurātmanaśca paricayaṃ dattvā
vanāgamanē kāraṇasya pratipādanaṃ rāvaṇēna tām
svapaṭṭamahīṣipadē pratiṣṭhāpayitum svavicārasya
prakaṭanaṃ sītayā tasya bhartsanaṃ ca

rāvaṇēna tu vaidēhī
tadā prṣṭā jihīrṣuṇā |
parivrājakarūpēṇa
śaśaṃsātmānamātmanā ॥ 3.47.1 ॥

brāhmaṇaścātithiścaiṣa
anuktō hi śapēta mām |
iti dhyātvā muhūrtaṃ tu
sītā vacanamabravīt ॥ 3.47.2 ॥

duhitā janakasyāhaṃ
maithilasya mahātmanaḥ |
sītā nāmnāsmi bhadraṃ tē
rāmasya mahīṣī priyā ॥ 3.47.3 ॥

uṣitvā dvādaśa samā
 ikṣvākūṇām nivēśanē |
 bhuñjānā mānuṣān bhōgān
 sarvakāmasamṛddhinī || 3.47.4 ||

tatra trayōdaśē varṣē
 rājāmantrayata prabhuh |
 abhiṣēcayituṃ rāmaṃ
 samētō rājamantribhiḥ || 3.47.5 ||

tasmin sambhriyamāṇē tu
 rāghavasyābhiṣēcanē |
 kaikēyī nāma bhartāraṃ
 mamāryā yācatē varam || 3.47.6 ||

parigrhya tu kaikēyī
 śvaśuraṃ sukṛtēna mē |
 mama pravrājanaṃ bhartu -
 rbharatasyābhiṣēcanam || 3.47.7 ||

dvāvayācata bhartāraṃ
 satyasandhaṃ nṛpōttamam |
 nādyā bhōkṣyē na ca svapsyē
 na pāsyē na kadācana || 3.47.8 ||

ēṣa mē jīvitasyāntō
 rāmō yadabhiṣicyatē |
 iti bruvāṇām kaikēyīm
 śvaśurō mē sa pārthivaḥ || 3.47.9 ||

ayācatārthairanvarthai -

rna ca yāñcāṃ cakāra sā |

mama bhartā mahātējā

vayasā pañcaviṃśakaḥ || 3.47.10 ||

aṣṭādaśa hi varṣāṇi

mama janmani gaṇyatē |

rāmēti prathitō lōkē

satyavāñśīlavāñśuciḥ || 3.47.11 ||

viśālākṣō mahābāhuḥ

sarvabhūtahitē rataḥ |

kāmārtaśca mahārājaḥ

pitā daśarathaḥ svayam || 3.47.12 ||

kaikēyyāḥ priyakāmārthaṃ

taṃ rāmaṃ nābhyaṣēcayat |

abhiṣēkāya tu pituḥ

samīpaṃ rāmamāgatam || 3.47.13 ||

kaikēyī mama bhartāra -

mityuvāca drutaṃ vacaḥ |

tava pitrā samājñaptaṃ

mamēdaṃ śṛṇu rāghava || 3.47.14 ||

bharatāya pradātavya -

midam rājyamakaṇṭakam |

tvayā tu khalu vastavyaṃ

nava varṣāṇi pañca ca || 3.47.15 ||

vanē pravraja kākutstha
 pītaraṁ mōcayānṛtāt |
 tathētyuvāca tām rāmaḥ
 kaikēyīmakutōbhayaḥ || 3.47.16 ||

cakāra tadvacaḥ śrutvā
 bhartā mama dṛḍhavrataḥ |
 dadyānna pratigrhṇīyāt
 satyaṁ brūyānna cānṛtam || 3.47.17 ||

ētaḍ brāhmaṇa rāmasya
 vrataṁ dhṛtamanuttamam |
 tasya bhrātā tu vaimātrō
 lakṣmaṇō nāma vīryavān || 3.47.18 ||

rāmasya puruṣavyāghraḥ
 sahāyaḥ samarē'rihā |
 sa bhrātā lakṣmaṇō nāma
 brahmacārī dṛḍhavrataḥ || 3.47.19 ||

anvagacchad dhanuṣpāṇiḥ
 pravrajantaṁ mayā saha |
 jaṭī tāpasarūpēṇa
 mayā saha sahānujaḥ || 3.47.20 ||

praviṣṭō daṇḍakāraṇyaṁ
 dharmanityō dṛḍhavrataḥ |
 tē vayaṁ pracyutā rājyāt
 kaikēyyāstu kṛtē trayāḥ || 3.47.21 ||

vicarāma dvijaśrēṣṭha
 vanaṃ gambhīramōjasā |
 samāśvasa muhūrtaṃ tu
 śakyaṃ vastumiha tvayā || 3.47.22 ||

āgamiṣyati mē bhartā
 vanyamādāya puṣkalam |
 rurūn gōdhān varāhāṃśca
 hatvā'dāyāmiṣaṃ bahu || 3.47.23 ||

sa tvaṃ nāma ca gōtraṃ ca
 kulamācakṣva tattvataḥ |
 ēkaśca daṇḍakāraṇyē
 kimarthaṃ carasi dvija || 3.47.24 ||

ēvaṃ bruvatyāṃ sītāyāṃ
 rāmapatnyāṃ mahābalaḥ |
 pratyuvācōttaraṃ tīvraṃ
 rāvaṇō rākṣasādhipaḥ || 3.47.25 ||

yēna vitrāsitā lōkāḥ
 sadēvāsuramānuṣāḥ |
 ahaṃ sa rāvaṇō nāma
 sītē rakṣōgaṇēśvaraḥ || 3.47.26 ||

tvāṃ tu kāñcanavarṇābhāṃ
 dṛṣṭvā kauśēyavāsinīm |
 ratim svakēṣu dārēṣu
 nādhigacchāmyaninditē || 3.47.27 ||

bahvīnāmuttamāstrīṇā -
 mārhtānāmitastataḥ |
 sarvāsāmēva bhadraṃ tē
 mamāgramahiṣī bhava || 3.47.28 ||

laṅkā nāma samudrasya
 madhyē mama mahāpurī |
 sāgarēṇa parikṣiptā
 nivīṣṭā girimūrdhani || 3.47.29 ||

tatra sītē mayā sārdhaṃ
 vanēṣu vicariṣyasi |
 na cāsya vanavāsasya
 sprhayiṣyasi bhāmini || 3.47.30 ||

pañca dāsyāḥ sahasrāṇi
 sarvābharaṇabhūṣitāḥ |
 sītē paricariṣyanti
 bhāryā bhavasi mē yadi || 3.47.31 ||

rāvaṇēṇaivamuktā tu
 kupitā janakātmajā |
 pratyuvācānavadyāṅgī
 tamanādṛtya rākṣasam || 3.47.32 ||

mahāgirimivākampyaṃ
 mahēndrasadrśaṃ patim |
 mahōdadhimivākṣōbhya -
 mahaṃ rāmamanuvratā || 3.47.33 ||

sarvalakṣaṇasampannam
 nyagrōdhaparimaṇḍalam |
 satyasandham mahābhāga -
 maham rāmamanuvratā || 3.47.34 ||

mahābāhum mahōraskam
 siṃhavikrāntagāminam |
 nṛsiṃham siṃhasaṅkāśa -
 maham rāmamanuvratā || 3.47.35 ||

pūrṇacandrānanam rāmam
 rājavatsam jitēndriyam |
 prthukīrti mahābāhu -
 maham rāmamanuvratā || 3.47.36 ||

tvam punarjambukaḥ siṃhīm
 māmihēcchasi durlabhām |
 nāham śakyā tvayā spraṣtu -
 mādityasya prabhā yathā || 3.47.37 ||

pādapān kāñcanān nūnam
 bahūn paśyasi mandabhāk |
 rāghavasya priyām bhāryām
 yastvamicchasi rākṣasa || 3.47.38 ||

kṣudhitasya ca siṃhasya
 mṛgaśatrōstarasvinaḥ |
 āśīviṣasya vadanād
 daṃṣṭrāmādātumicchasi || 3.47.39 ||

mandaram parvataśrēṣṭham
 pāṇinā hartumicchasi |
 kālakūṭam viṣam pītvā
 svastimān gantumicchasi || 3.47.40 ||

akṣi sūcyā pramṛjasi
 jihvayā lēdhi ca kṣuram |
 rāghavasya priyāṃ bhāryā -
 madhigantum tvamicchasi || 3.47.41 ||

avasajya śilāṃ kaṇṭhē
 samudram tartumicchasi |
 sūryācandramasau cōbhau
 pāṇibhyāṃ hartumicchasi || 3.47.42 ||

yō rāmasya priyāṃ bhāryāṃ
 pradharṣayitumicchasi |
 agniṃ prajvalitam dṛṣṭvā
 vastrēṇāhartumicchasi || 3.47.43 ||

kalyāṇavṛttāṃ yō bhāryāṃ
 rāmasyāhartumicchasi |
 ayōmukhānāṃ śūlānā -
 magrē caritumicchasi |
 rāmasya sadṛśiṃ bhāryāṃ
 yō'dhigantum tvamicchasi || 3.47.44 ||

yadantaram siṃhasṛgālayōrvanē
 yadantaram syandanikāsamudrayōḥ |

surāgryasauvīrakayōryadantaram
tadantaram dāśarathēstavaiva ca || 3.47.45 ||

yadantaram kāñcanasīsalōhayō -
ryadantaram candanavāripañkayōḥ |
yadantaram hastibiḍālayōrvanē
tadantaram dāśarathēstavaiva ca || 3.47.46 ||

yadantaram vāyasavainatēyayō -
ryadantaram madgumayūrayōrapi |
yadantaram haṁsakagrḍhrayōrvanē
tadantaram dāśarathēstavaiva ca || 3.47.47 ||

tasmin sahasrākṣasamaprabhāvē
rāmē sthitē kārmukabāṇapāṇau |
hṛtāpi tē'haṁ na jarāṁ gamiṣyē
ājyaṁ yathā makṣikayāvagīrṇam || 3.47.48 ||

itīva tadvākyamaduṣṭabhāvā
suduṣṭamuktvā rajanīcaram tam |
gātraprakampād vyathitā babhūva
vātōddhatā sā kadalīva tanvī || 3.47.49 ||

tāṁ vēpamānāmupalakṣya sītāṁ
sa rāvaṇō mṛtyusamaprabhāvaḥ |
kulaṁ balaṁ nāma ca karma ca svaṁ
samācacakṣē bhayakāraṇārtham || 3.47.50 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
aranyakāṇḍē saptacatvāriṁśaḥ sargaḥ ||